

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Chwalcie łąki umajone

Author: Agnieszka Madeja

Citation style: Madeja Agnieszka. (2018). Chwalcie łąki umajone. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 61-63). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Chwalcie łąki umajone

O cytacie

To tytuł jednej z najbardziej znanych pieśni maryjnych, czyli tych, których bohaterką jest Maryja. Utwór powstał w latach 40. XIX wieku i śpiewany jest najczęściej w maju podczas NABOŻEŃSTW MAJOWYCH. Melodia tej pieśni jest uroczysta i spokojna. Niektóre źródła nie podają nazwiska autora muzyki, w innych znajdujemy informację, że jest nim ks. M. Mycielski. Możliwe, że chodzi o jezuitę Michała Mycielskiego. Tekst składa się z czterech zwrotek i – jak większość utworów maryjnych – jest zaliczany do pieśni pochwalnych, wysławia Matkę Boga. Wzywa światy roślinny i zwierzęcy („i co czuje, i co żyje”), aby przyłączyły się one do tej pieśni uwielbienia. Maryja zostaje tu nazwana koroną Bożych dzieł, Panią nieba i ziemi. Mimo że „Nad Anioły wywyższona”, docenia nasze ofiary.

O autorze i jego twórczości

Autorem tekstu pieśni *Chwalcie łąki umajone* jest jezuita, ks. Karol Bołoz Antoniewicz (1807–1852). Urodził się on niedaleko Lwowa w katolickiej i głęboko religijnej rodzinie ormiańskiej. Ukończył studia prawnicze na Uniwersytecie we Lwowie. Brał udział w POWSTANIU LISTOPADOWYM. Ożenił się i miał pięcioro dzieci. Gdy jednak wszystkie dzieci umarły w niemowlęctwie, zamienił swój dwór w Skwarzawie na szkołę oraz szpital i zajął się opieką nad chorymi oraz opuszczonymi. Po śmierci żony w 1839 roku wstąpił do zakonu jezuitów. Złożył śluby zakonne, a potem, odbywszy studia teologiczne w Tarnopolu i Nowym Sączu, otrzymał święcenia kapłańskie w katedrze lwowskiej. W latach 1842–1846 ks. Antoniewicz pracował w parafii pw. Ducha Świętego w Nowym Sączu, o czym przypomina znajdująca się w kościele pamiątkowa tablica. Słynny kaznodzieja i misjonarz, był pierwszym przełożonym uruchomionej przez siebie placówki jezuickiej w Obrze. Tam, opiekując się zarażonymi na cholere, sam zachorował i zmarł.

Pozostawił bogatą spuściznę literacką: opowiadania, listy i poezje. Jest autorem m.in. *Wianeczka majowego*, wydanego w 1850 roku, zawierającego 17 pieśni maryjnych, w tym *Chwalcie łąki umajone*. Napisał także popularną pieśń wielkopostną *W krzyżu cierpienie*. Jednym z motywów poezji Antoniewicza jest kult Najświętszej Maryi Panny.

Nawiązania

Utwór znalazł się na płycie Krzysztofa Krawczyka *Ave Maria* (1997), która zawiera 19 pieśni maryjnych dedykowanych papieżowi Janowi Pawłowi II z okazji 50-lecia jego posługi kapłańskiej. Krzysztof Krawczyk to popularny polski piosenkarz o charakterystycznym barytonowym głose. W jego urozmaiconym repertuarze znajduje się wiele znanych przebojów polskiej muzyki popularnej.

Chwalcie łąki umajone to tytuł książki Michała Olszewskiego (2005). Autor buduje geograficzny i mentalny pejzaż Polski początków XXI wieku. Opisuje polską rzeczywistość widzianą z okna samochodu, autobusu, pociągu i odśłania jej prowincjonalność. Stanowi ona – według niego – kwintesencję naszego kraju, w dobrym i złym tego słowa znaczeniu.

Chwalcie łąki umajone to także tytuł reportażu Ireny Piłatowskiej i Waldemara Modestowicza. Jest to dokument o starej polskiej wsi, której tradycje zanikają, odchodzą wraz z najstarszymi mieszkańcami. Bohaterką jest 88-letnia Adela Jabłońska ze wsi Świderki w północno-wschodniej Polsce. Choć kobieta jest w podeszłym wieku, tryska energią – tańczy, śpiewa, tka kolorowe sukna na swych starych krosnach. Reportaż jest swoistym hymnem na cześć życia. W 1993 roku został wyróżniony w prestiżowym konkursie radiowo-telewizyjnym „Premios Ondas” w Barcelonie.

Warto wiedzieć

- LITANIA LORETAŃSKA – główna część nabożeństw majowych, powstała prawdopodobnie już w XII wieku we Francji. Swoją nazwę zawdzięcza włoskiej miejscowości Loretto, gdzie była niezwykle popularna. We współczesnej wersji litanii używa się 49 tytułów – wezwań do Maryi. W Polsce jest ich 50. W okresie międzywojennym, po zatwierdzeniu przez Stolicę Apostolską obchodzonej 3 maja uroczystości Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski 12 października 1923 roku do litanii

dołączono wezwanie „Królowo Polskiej Korony”, przekształcone po II wojnie światowej na „Królowo Polski”.

- **MATKA BOSKA** – zob. **Bogurodzica, dziewica*
- **NABOŻEŃSTWO MAJOWE** – nabożeństwo ku czci Najświętszej Maryi Panny. Odprawia się je codziennie przez cały maj, który w Kościele katolickim jest miesiącem szczególnie poświęconym **MATCE BOSKIEJ**. Początków tego nabożeństwa należy szukać w pieśniach sławiących Maryję Pannę, znanych na Wschodzie już w V wieku. Na Zachodzie świadectw poświęcenia mają Maryi można doszukiwać się dopiero na przełomie XIII i XIV wieku. W Polsce pierwsze odnotowane nabożeństwa majowe zostały wprowadzone w 1838 roku przez jezuitów w Tarnopolu. W połowie XIX wieku majówki odprawiane już były w wielu miastach, m.in.: w Warszawie w kościele św. Krzyża, Krakowie, Płocku, Toruniu, Nowym Sączu, we Lwowie i Włocławku.

W 1859 roku papież Pius IX zatwierdził obowiązującą do naszych czasów formę nabożeństwa. Składa się ono z **LITANII LORETAŃSKIEJ** do Najświętszej Marii Panny, nauki kapłana oraz uroczystego błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem.

Nabożeństwo majowe potocznie jest nazywane majówką. Słowo „majówka” ma jeszcze drugie znaczenie. Jest to ‘wiosenna lub letnia wycieczka za miasto, może być kilkudniowa’. Często mówi się o majówce na początku maja, kiedy w Polsce przypadają dni wolne od pracy, ponieważ obchodzi się Święto Pracy (1 maja) i Święto Narodowe Trzeciego Maja (celebrowane w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 maja – pierwszej ustawy zasadniczej w nowożytnej Europie).

- **POWSTANIE LISTOPADOWE** – zob. **Nam strzelać nie kazano*

Bibliografia

- http://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Chwalcie_laki_umajone [dostęp: 24.09.2016].
<http://www.polskieradio.pl/80/1002/Artykul/493844,Chwalcie-laki-umajone-Irena-Pilatowska-i-Waldemar-Modestowicz> [dostęp: 24.09.2016].
<https://czarne.com.pl/katalog/ksiazki/chwalcie-laki-umajone> [dostęp: 24.09.2016].

Agnieszka Madeja